

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Український гідрометеорологічний центр

Агromетеорологічний бюлетень по території України

**за третю декаду липня 2023 р.
№ 21**

Видається з 1921 року

Київ 2023

**Відповідальний за випуск
Відповідальний редактор**

**М.І. Кульбіда
Т.І. Адаменко**

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

© Український гідрометеорологічний центр, 2023 р.

**01030, Київ - 30, вул. Золотоворітська, 6-в
тел. 234-85-39**

Метеорологічні умови третьої декади липня 2023 р.

Упродовж третьої декади липня погоду в Україні визначала серія холодних атмосферних фронтів, які при переміщенні із заходу на схід часто супроводжувалися грозами, градом, шквалами, сильними та тривалими дощами, інтенсивними зливами. В окремих районах ці явища набували критеріїв небезпечного метеорологічного явища різного рівня небезпечності та спричинили різні пошкодження - полягання від злив та вибиття градом незібраного урожаю ранніх зернових, виривання дерев, знищення городини. В окремих районах південних областей кількість опадів декаду виявилися більшою за місячну норму.

У добовому ході температури повітря спостерігалися значні коливання, а за рахунок частих та досить тривалих її знижень середня декадна температура повітря виявилася нижчою від норми у більшості областей.

Тривалість сонячного сяйва. Сонячного сяйва за декаду до поверхні землі надійшло від 74 до 123 годин.

Температура. Середня обласна декадна температура повітря у західних (за винятком Волинської та Рівненської), Вінницькій, Одеській та Харківській областей виявилася близькою до норми, на решті території – на 1,1-1,7 °С нижчою від неї і становила від плюс 19,1 °С у північно-західних до плюс 23,3 °С у південних областях.

Максимальна температура повітря у найтепліші дні підвищувалася до плюс 30-34 °С, місцями у Вінницькій, Одеській, Миколаївській та Дніпропетровській областях до - плюс 35-36 °С. Упродовж 1-5 днів, в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях – 6-8 днів, вона перевищувала позначку плюс 30 °С.

У багатьох районах Одеської, в окремих районах Миколаївської, Дніпропетровської та Вінницької областей упродовж 1-2 днів максимальна температура повітря досягала або перевищувала позначку плюс 35 °С.

Мінімальна температура повітря у найпрохолодніші ночі знижувалася до плюс 6-10 °С, у південних, Дніпропетровській, Полтавській та Черкаській областях – до плюс 11-15 °С (рис. 1).

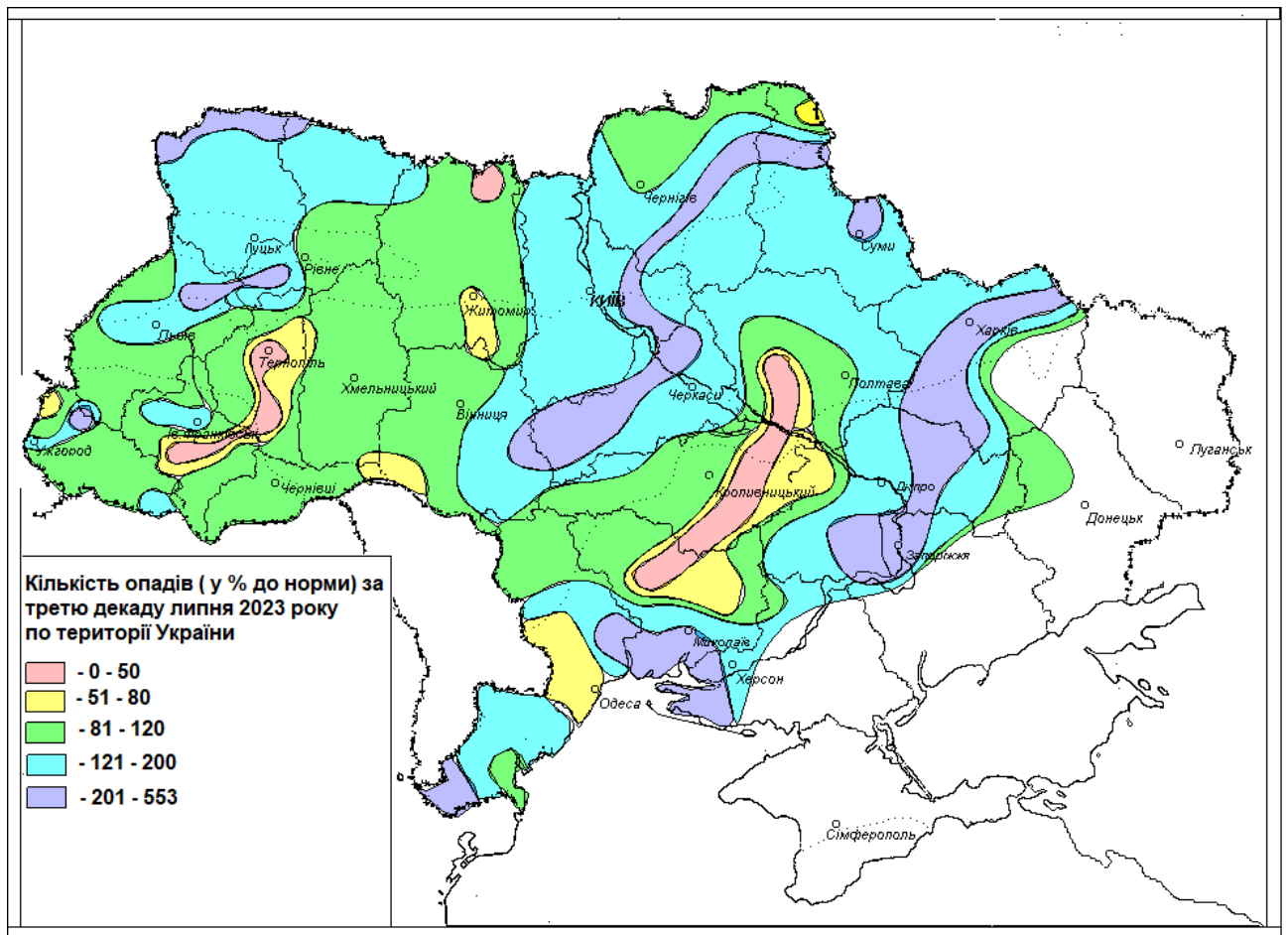

Рис.2 Кількість опадів (% до норми) за третю декаду липня 2023 року по території України

Добовий максимум опадів у багатьох пунктах спостережень Дніпропетровської, Харківської, Сумської, Чернігівської, Київської, в окремих пунктах південних, центральних та західних областей становив від 20 до 46 мм (1-2,5 декадні норми), місцями в Одеській та Дніпропетровській областях – 48-61 мм (1-1,5 місячної норми).

Середня декадна температура ґрунту на глибині 10 см становила від плюс 21 на півночі до плюс 27 °С на півдні країни. Упродовж 3-10 днів на всій території країни в один із строків спостережень вона підвищувалася до плюс 25 °С і вище.

Відносна вологість повітря у середньому за декаду становила від 60 до 81 %, упродовж 1-3 днів в окремих районах Чернівецької, Вінницької, Одеської, Миколаївської, Херсонської та Дніпропетровської областей відмічалася її зниження до 30 %.

Вітер. У багатьох районах (за винятком Житомирської, Чернігівської, Черкаської та Полтавської областей) упродовж 1-3 днів відмічалася

посилення швидкості вітру до 15-20 м/с, місцями в Одеській, Запорізькій, Кіровоградській, Вінницькій Хмельницькій та Івано-Франківській областях – до 21-24 м/с, на метеостанціях Баришівка (Київська обл.) та Плай (Закарпаття) – до 27-28 м/с.

Коротка характеристика метеорологічних умов липня 2023 року

Середня місячна **температура повітря** у липні становила від плюс 20,1 °С у північних та західних до плюс 24,0 °С у південних областях, що близько до норми, у Тернопільській та Чернівецькій областях – дещо вище норми.

Абсолютний максимум температури повітря у липні становив плюс 31-35 °С, у південних та Дніпропетровській областях – плюс 36-40 °С.

Кількість днів із температурами вище плюс 30 °С за липень у більшості областей становила від 2 до 11, у південних, Дніпропетровській та на півдні Вінницької області – від 12 до 26 днів.

Упродовж 1-5 днів у Дніпропетровській, більшості районів південних, місцями у Кіровоградській, Вінницькій, Полтавській, Харківській та Закарпатській областях максимальна температура вдень досягала плюс 35-38, на Миколаївщині – плюс 40 °С.

У Миколаєві було досягнуто абсолютний максимум температури повітря (+40 °С) першої декади липня за період спостережень починаючи із 1951 року.

Мінімальна температура повітря у найпрохолодніші ночі липня знижувалася до плюс 6-10 °С, у південних, Полтавській та Черкаській областях – до плюс 11-13 °С.

Розподіл **опадів** за рахунок локальних злив був вкрай нерівномірним, як по території країни, так і в межах окремих областей та районів.

Середня обласна їх кількість за липень у Волинській, Рівненській, Львівській, Тернопільській, Хмельницькій, Вінницькій, Кіровоградській, Запорізькій та Сумській областях виявилася близькою до норми і склала 59-117 мм, на решті території вона становила 121-185 % місячної норми або 51-166 мм.

Найменше опадів за липень відмічалось у Чернівецькій області – 56 % місячної норми або 53 мм.

На метеостанціях Слобожанське (Харківська область), Гадяч (Полтавська область) та Дрогобич (Львівська область), де випало 111, 95 та 108 мм, на 11-1-21 мм відповідно було перевищено найбільшу кількість опадів за першу декаду липня за період спостережень з 1961 року.

На метеостанціях Гадяч Полтавської області (09.07.2023) та Покошичі Чернігівської області (07.07.2023), де за добу випало 89 та 95 мм відповідно, було на 16-18 мм перевищено добовий максимум опадів у липні за весь період спостережень.

На метеостанції Миронівка (Київська область), де за місяць випало 186 мм опадів, на 7 мм було перевищено найбільшу кількість опадів за липень за період спостережень з 1961 р.

У Києві місячна кількість опадів досягла 2-х місячних норм.

Вплив погодних умов на стан сільськогосподарських культур

Агрометеорологічні умови для вегетації сільськогосподарських культур по території склалися неоднорідні.

У **південних областях** для пізніх технічних культур, овочевих та баштанних вони були задовільними. Опади, які спостерігалися упродовж декади, поповнили запаси продуктивної вологи під посівами соняшнику та інших культур, внаслідок чого значно покращився їх стан.

У **західних областях**, де дощі (місцями 1,5-2 декадні норми) відмічались впродовж 4-6 днів, склалися малосприятливі умови для збирання та обмолоту ранніх зернових, досягання зерна, погіршувалася його якість (спостерігалися випадки почорніння від надмірної вологості).

Для вегетації технічних культур, кукурудзи та овочевих агрометеорологічні умови були задовільними. Дещо покращилися умови для формування бульб картоплі та росту кореня цукрових буряків. Сприятливими залишалися умови для росту бур'янів та поширення шкідників і хвороб, враження рослин фітофторою.

В **областях Закарпаття та Прикарпаття** агрометеорологічні умови були задовільними для вегетації всіх сільськогосподарських культур у більшості днів декади. Проте дощі та перезволоження верхніх шарів ґрунту ускладнювали проведення польових робіт. Прохолодна та хмарна погода в

останні дні декади стримувала досягання с.-г. культур, погіршувалася якість плодів. Тривав розвиток хвороб та відбувався активний розвиток шкідників на посівах, проте часті дощі знижували їх активність.

У **центральної області** прохолодна дощова погода із високою для липня вологістю повітря та ґрунту створювали значні ризики для якості урожаю ранніх зернових, зокрема почорніння та враження зерна грибковими хворобами. Умови були несприятливими для проведення жнив в районах, де кількість опадів за декаду перевищила 10 мм, та цілком задовільними для формування урожаю пізніх культур за винятком районів, де спостерігалися значні дощі та сильний вітер, що могло призвести до полягання та пошкодження посівів.

Теплозабезпечення

Станом на 31 липня суми ефективних температур повітря вище +5 °С у більшості областей були на 25-30 °С вищими за середні багаторічні показники, в Івано-Франківській області – на 20 °С нижчими від них; суми температур повітря вище +10 °С були близькими або на 25-45 °С нижчими від багаторічних показників і у розрізі агрокліматичних зон України відповідали таким показникам (табл.1):

Таблиця 1

Агрокліматичні зони	Сума ефективних температур			
	вище +5 °С		вище +10 °С	
	Середня багаторічна за період 1991-2020 рр.	2023 р.	Середня Багаторічна за період 1991-2020 рр.	2023 р.
Степ	1465-1635	1490-1645	890-1025	860-990
Лісостеп	1270-1465	1295-1465	700-890	705-845
Полісся	1235-1330	1215-1360	660-770	635-745

Зволоження ґрунту

Станом на 31 липня запаси продуктивної вологи у метровому шарі ґрунту під **кукурудзою** на більшості площ західних, північних та

центральної області утримувалися переважно на достатньому (101-120 мм і більше) та задовільному (81-100 мм) рівнях.

На окремих площах Волинської, Вінницької, Кіровоградської, Дніпропетровської, Миколаївської та Одеської областей вологозапаси метрового шару ґрунту були недостатніми для поточного періоду вегетації (менше 80 мм продуктивної вологи) (рис.3).

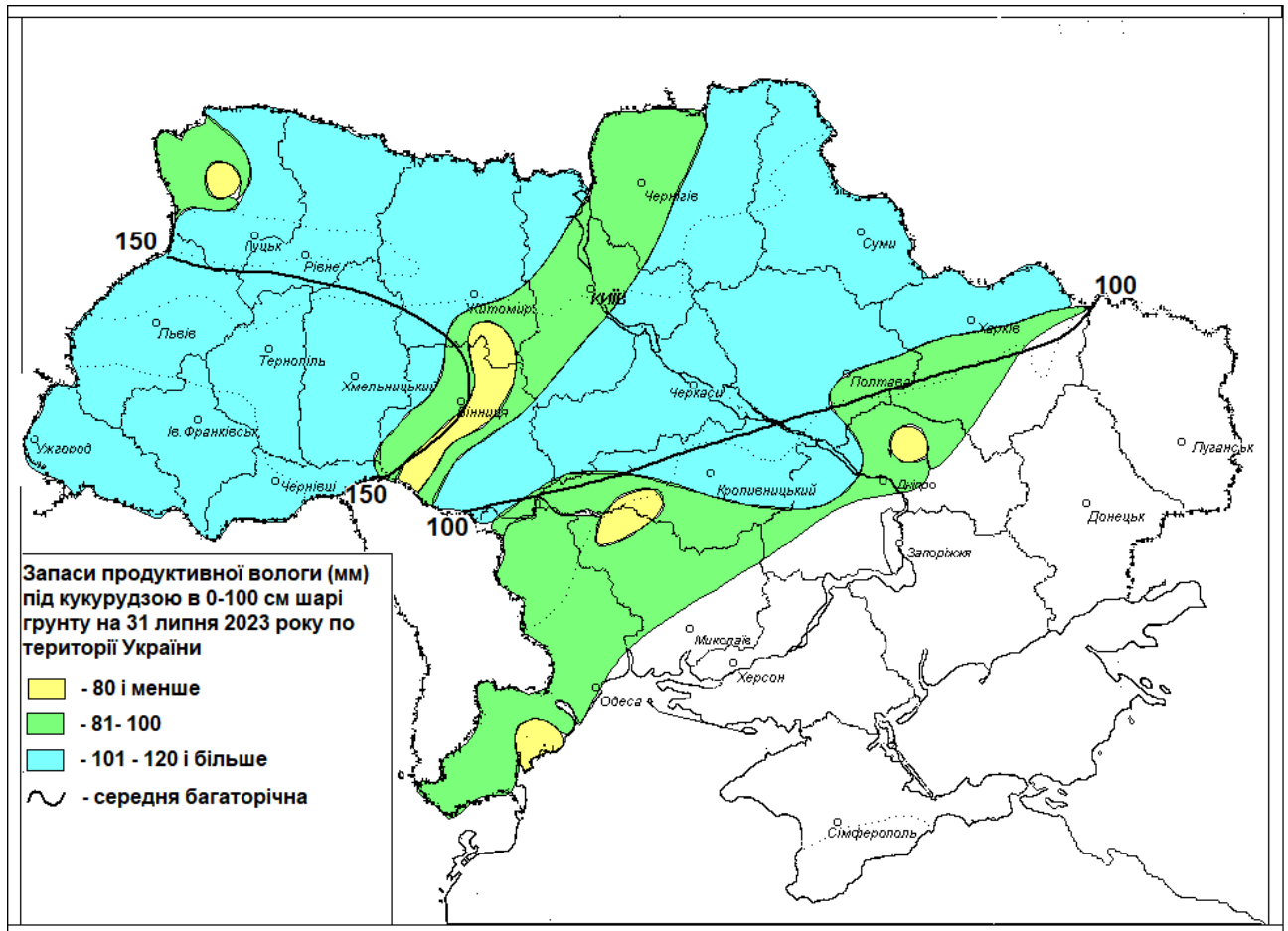

Рис.3 Запаси продуктивної вологи (мм) у метровому шарі ґрунту під кукурудзою за третю декаду липня 2023 року по території України

Під **цукровим буряком** зволоження метрового шару ґрунту було достатнім та оптимальним (126-161 мм), місцями у Полтавській області – незадовільним (26 мм продуктивної вологи) для періоду максимального росту кореня.

Під **соняшником** вологозабезпечення 0-100 см шару ґрунту у західних, північних, центральних, на окремих площах південних та східних областей було достатнім та оптимальним (91-130 мм і більше), місцями у центральних, південних, Тернопільській, Чернігівській та Харківській областях - задовільним (61-90 мм). На решті площ вологозабезпечення

було недостатнім (31-60 мм), в окремих районах Одеської, Херсонської та Дніпропетровської областей - незадовільним (менше 30 мм продуктивної вологи) (рис.4).

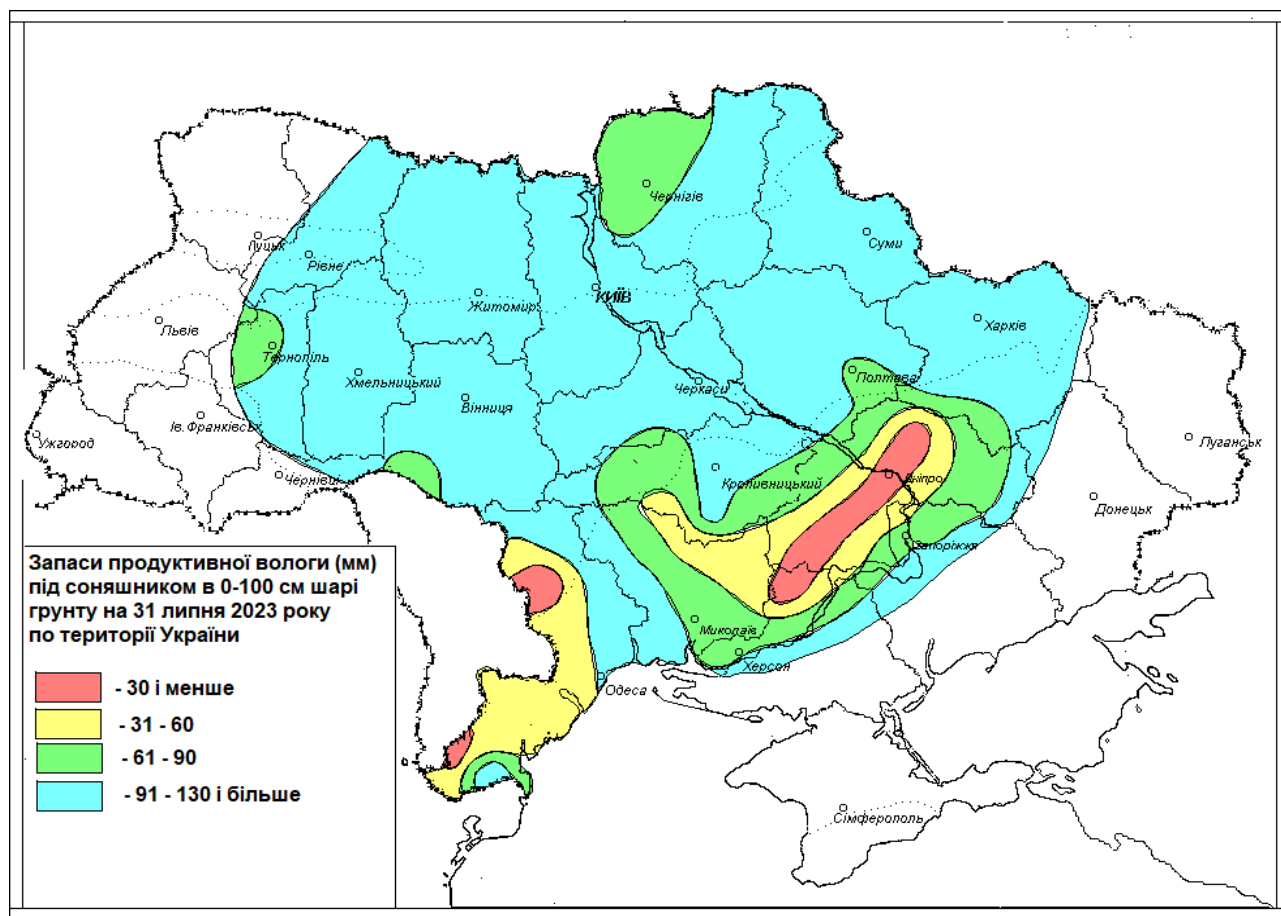

Рис.4 Запаси продуктивної вологи (мм) у метровому шарі ґрунту під соняшником за третю декаду липня 2023 року по території України

Со́я. У метровому шарі ґрунту показники вологозабезпечення були на достатньому (85-119 мм) та оптимальному (147-160 мм продуктивної вологи і більше) рівнях. Місцями у західних та північних областях відмічалось перезволоження 0-100 см шару ґрунту (більше 200 мл продуктивної вологи).

Карто́пля. Достатнє (54-70 мм) та надмірне (71-124 мм) зволоження півметрового шару ґрунту утримувалося на більшості площ західних, північних та центральних областей. На окремих площах Волинської та Сумської областей запаси продуктивної вологи були задовільними або недостатніми (менше 50 мм).

Ріст і розвиток сільськогосподарських культур

Озимина (жито, ячмінь, пшениця). Збирання урожаю озимини завершувалося на всій території країни. За визначенням агрометеорологів маса 1000 зерен озимої пшениці становила від 32 до 56 г. Відсоток щуплих зерен був у межах 10-20, в окремих районах Волинської області – до 50 %. Місцями відмічалось полягання посівів від злив та граду. Стан посівів на незібраних площах добрий та задовільний.

Ранні ярові зернові культури. У ярового ячменю та ярої пшениці відмічалася повна стиглість, тривало масове збирання. За визначенням агрометеорологів маса 1000 зерен становила від 37 до 67 г, відсоток щуплих зерен -10-20 %.

У **вівса** відмічались воскова та повна стиглість зерна, тривав збір урожаю. Стан посівів переважно добрий та задовільний у Волинській області місцями він залишався незадовільним. В окремих районах Львівщини відмічалось полягання посівів ярого ячменю від злив та граду. Маса 1000 зерен вівса становила 32-41 г.

У кукурудзи відмічалось цвітіння волоті та качанів, на пізніх посівах західних областей ще тривало листоутворення (13-15 листок), на окремих площах відмічалася молочна стиглість зерна.

Стан посівів переважно добрий, у Кіровоградській області відмічалось пошкодження посівів с.-г. шкідниками.

Гречка та просо. Впродовж декади у гречки тривало формування, місцями досягання зернівки, у проса – викидання волоті.

Стан рослин переважно добрий та задовільний.

Зернобобові культури. Завершувалося збирання зерна гороху.

У сої тривало цвітіння та формування бобів. Кількість бобів довжиною 1 см і більше на одній рослині становила від 5 до 46.

Стан посівів переважно добрий.

У цукрових буряків тривало закриття міжрядь. За визначенням агрометеорологів середня маса одного кореня складала 250-400 г, що більше минулорічних показників. Стан посівів добрий.

Соняшник. Упродовж декади у соняшнику тривало формування кошиків, в окремих районах південних областей відмічалось досягання насіння.

Середній діаметр кошиків мав розмір від 9 до 26 см.

Стан посівів переважно добрий.

У картоплі місцями закінчувалося цвітіння, тривало в'янення бадилля, у центральних та місцями у західних областях розпочався збір урожаю бульб. Стан картоплі переважно добрий. В окремих районах західних областей рослини були уражені хворобами та с.-г. шкідниками.

У багаторічних трав (конюшина, люцерна) впродовж декади відмічався ріст стебла, відростання отави після першого укусу, цвітіння. Стан трав переважно добрий.

Городні культури. Упродовж декади у томатів відмічалися зелена, бланжева, повна стиглості, розпочався перший збір плодів. У капусти тривало листоутворення та формування головки середньо та пізньостиглих сортів, місцями ранньостиглі сорти капусти - збирали. Тривало збирання огірків.

Стан городніх культур переважно добрий. На окремих площах центральних областей відмічалось ураження огірків хворобами.

Сади. Впродовж декади у кісточкових та у ранньостиглих сортів яблунь та груш тривало досягання плодів та збір урожаю. Стан плодових культур добрий та задовільний.

Агromетeорoлoгiчний бюлeтeнь пo тeритopії Укpaїни

№ 21
2023 рік

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Український гідрометeорoлoгiчний центр, 2023 р.

Копіювання матеріалів цього видання без авторського дозволу заборонено,
при використанні необхідно робити відповідні посилання.

Підписано до друку 02.08.2023 р. Формат 60x84/16. Папір ОФС
Ум.друк.арк.0,50 Обл.вид.арк.0,51. Тираж 3 Зам.

Відділ оперативної поліграфії
01030, Київ -30, вул. Золотоворітська, 6-в